

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Fylkesmannen kommenterer ikke formuleringene i de enkelte paragrafene i denne forskriften, men ønsker å ta opp de forholdene som vi mener vil ha størst betydning for framtidig verdiskaping i skogbruket i fylket.

Skogplanting og såing

Etter den siste endringen av skogavgiftsordningen vil ikke et forbud mot å gi tilskudd til skogplanting ha særlig stor økonomisk konsekvens for Opplands del. Men i de øvre dal- og fjellbygder er tilskudd viktig for å opprettholde aktiviteten, og et forbud mot dette er et meget negativt signal til skogbruket fra myndighetene. Det er derfor all grunn til å frykte at aktiviteten i skogkultur vil minke ytterligere, og at skogressursene på noe sikt vil bli bygget ned. For andre deler av landet (skogreisingsstrøkene) er det grunn til å tro at denne effekten vil bli langt sterkere. I Oppland er også såing brukt som et velegnet tiltak i enkelte områder der foryngelse av furu er sterkt hemmet på grunn av bl.a. elgbeiting.

Fylkesmannen i Oppland mener det må gis anledning til å innføre tilskudd til planting og såing i de deler av landet der dette anses som et velegnet virkemiddel for å stimulere til fortsatt ressursoppbygging i skogen.

Tilskudd til taubanedrift

Oppland har relativt mye vanskelig terreng der skogsdrift med taubaner er mest miljøvennlig og teknisk mest hensiktsmessig. Fylkesmannen har beregnet at så mye som 10-15% av den hogstmodne kubikkmassen i Oppland står i områder som er egnet for taubanedrift, og det har vært drevet ut ca 10 000 m³ tømmer årlig med slik utstyr her i fylket de senere årene. Denne aktiviteten blir ulønnsom uten tilskudd, og de entreprenører som driver med taubaner i dag vil ganske sikkert måtte legge ned sin virksomhet. I utkastet til forskrift § 5-1 gis det mulighet til å støtte tiltak som fører til utvikling og økt aktivitet i skogbruket i kommunen og i mange kommuner i Oppland er drift med taubaner et opplagt tiltak i denne sammenheng. Lokale sagbruk viktige for verdiskaping og sysselsetting, og tømmer fra taubanedrifter har hatt stor betydning som marginalkvantum for disse sagbrukene. Det er da meget uheldig at muligheten til å opprettholde en aktivitet i det bratte terrenget blir borte. I tillegg regner vi med at dette fører til mer bygging av enkle traktorveger i det bratte terrenget, noe som er både kostbart og som ofte representerer store miljøinngrep (økt fare for erosjon, estetisk forurensing ved innsyn i bratte lisider).

Fylkesmannen i Oppland mener derfor at det fortsatt må være anledning til å gi tilskudd til taubanedrift i de kommuner der en slik driftsform er hensiktsmessig og fremmer lokal aktivitet og verdiskaping.

Begrensing av tilskudd til vegbygging.

Vegbygging har lenge vært ansett som det viktigste tiltaket for å opprettholde eller øke aktiviteten i skogbruket. Statstilskuddet til dette formålet har vært av relativt beskjedent omfang, og dette har medført en sterk prioritering av hovedveger og fellestiltak av stor betydning. I de senere årene har mer og mer av tilskuddet gått til ombygging og opprusting av eksisterende vegnett til en standard som moderne transportutstyr krever. Dette er av avgjørende betydning for kostnadsnivå og sikkerhet ved tømmertransport.

Ved oppsplitting av virkemidlene på enkeltkommuner, vil mange kommuner få tildelt relativt beskjedne beløp til skogbruksformål. Ved å begrense andelen som kan gå til vegger til 50% av disse små beløpene, vil det i praksis ikke være mulig å gi tilskudd til skogsveger i mange kommuner. Selv i skogfattige kommuner kan det forekomme at det bygges enkeltveger med millionbeløp i anleggskostnader, og dette kan være både miljømessig akseptabelt og

skogfaglig riktig. Denne begrensningen vil derfor i praksis bli en begrensning av muligheten for verdiskaping lokalt, noe som synes å stå i motsetning til reformens intensjon.

Fylkesmannen i Oppland mener derfor at *dette er det mest begrensende forslaget som ligger inne i utkast til nytt regelverk*. Vi antar at bestemmelsen er foreslått ut fra hensyn til miljøet, men minner om at alle veger som bygges i landbruket skal vurderes etter "Forskrift om planlegging og godkjenning av veger til landbruksformål". Det er i den fasen av prosessen miljømessige ulemper skal avdekkes, vurderes og tas hensyn til. Ved å gi tilskudd kan man sette ytterligere vilkår om utforming, opprydding og tilrettelegging for allmennheten.

Fylkesmannen i Oppland mener at bestemmelsen om å begrense rammen for hvor stor del av den enkelte kommunes skogmidler som kan brukes til vegtilskudd må fjernes. Alternativt kan man gi fylkesmannen i oppgave å se etter at ikke mer enn 50% av de samlede midler til skogtiltak på fylkesnivå går til vegformål.

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket

I denne delen av høringsuttalelsen er kommentarene knyttet til hver paragraf i utkastet til forskrift. Det er søkt å dele kommentarene i det som går direkte på teksten i forskriften og det som kan tas inn i eventuelle retningslinjer til forskriften. Forslag til ny tekst i selve forskriften er merket med kursiv.

Til § 1:

Formålsparagrafen oppfattes som uklart formulert. Uttrykket "... og redusere forurensningen i landbrukets kulturlandskap ...", henspiller mest på visuell forurensning og er ikke noe annerkjent uttrykk. Siterte uttrykk sammen med siste del av samme setning, uttrykker at det er en aksept for en viss forurensning fra landbruket. Dette bør også uttrykkes på en annen måte. Formålet må omformuleres til mer direkte språk der hensynet til kulturlandskapet og forurensningsaspektet kommer klarere fram uten å gjøre språket og meningsinnholdet unødige vanskelig.

Forslag til ny formålsparagraf:

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket er å fremme miljøverdiene i landbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra landbruket med tiltak utover det som kan forventes gjennom vanlig landbruksdrift. Tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Til § 2:

Her må teksten korrigeres til "... **regulert til landbruk**, ..." ettersom jordbruk ikke er en egen kategori i reguleringsbestemmelser/arealplaner.

Til § 3:

Her vil vi be om en presisering av begrepet "... det offentlige ...". Det oppfattes ikke som et entydig begrep. I forskriften kan det erstattes med **stat og kommune**.

Vi ber om at dette kan utdypes i retningslinjer til forskriften. Hvordan skal ulike stiftelser og andre former for foretak med "offentlige" interesser vurderes opp mot denne bestemmelsen? Et annet forhold som bør behandles i retningslinjene, er hvordan skal tiltak der kommunen sjøl er initiativtaker behandles av kommunen som tilskuddsmyndighet. Et eksempel er aktivitet knyttet til Pilegrimsleden.

Til § 4:

Her bør det gå fram hva som kan inngå i kostnadsoverslaget og at dette skal vurderes og godkjennes. 2. setning kan endres til:

Tilskudd gis på grunnlag av et godkjent kostnadsoverslag. I kostnadsoverslaget kan en ta inn kostnader til planlegging og gjennomføring av prosjektet, inkl. kostnader knyttet til organisering av arbeidet. Kostnader til gjennomføring av konkrete tiltak holdes utenom.

I 3. setning vil vi foreslå en gjennomgående ordlyd, slik at tilskuddsgrunnlag blir erstattet av **godkjent kostnadsoverslag**.

Til § 5:

Fylkesmannen mener det er ønskelig med klarere formuleringer av hva som kan inngå i slike tiltak enn det som forskriften nå sier. Teksten er svært åpen og gir store rom for tolkninger som kan være vanskelige å avgrense. Kommunene skal utforme sine tiltaksstrategier ut fra denne formuleringen og fylkesmannen skal vurdere strategiene opp mot hverandre og fordele midler. En klarere formulering av mulige tiltak vil gjøre det lettere for fylkesmannen å få en god dialog med kommunene og det vil gjøre arbeidet i kommunene noe enklere.

Det er særlig begrepet "utover vanlig landbruksdrift" som bør presiseres. Det kan gjøres enten i forskriften eller i retningslinjer knyttet til forskriften. Fylkesmannen foreslår to vinklinger som kan inngå i fortolkning av begrepet:

1. Tiltak som kommer utenom lovpålagte oppgaver. Lovpålagte oppgaver kan gjelde investeringer for å oppfylle krav knyttet til forurensning og gjødselbehandling.
2. Der kommunen setter vilkår knyttet til tildeling av tilskudd som begrenser tradisjonell drift. Eksempler er vilkår om redusert eller ingen gjødsling på skjøtselstiltak i kulturlandskapet.

Det blir ikke lett å arbeide med ordningen slik denne paragrafen er foreslått utformet. Et alternativ er at det blir gitt utfyllende bestemmelser i egne retningslinjer. Disse trenger ikke være så detaljerte som i de gamle ordningene, men kan avgrense og presisere mulig tiltak.

Til § 6:

Slik SMIL-forskriften og forskrift om miljøplan er utformet i dag, kan vi ikke se at forskriftene gir noen hjemmel for å kreve miljøplan trinn 2 for noen tiltak. Henvisningen til forskrift om miljøplan gir liten mening ettersom det ikke er samsvar i språkbruk mellom de to forskriftene. Dette forholdet må rettes opp. Hvis miljøplan trinn 2 skal videreføres, så må det være for tiltak under SMIL-forskriften.

Hvis det er usikkert om miljøplan trinn 2 kan kreves for alle tiltak under SMIL-forskriften, kan en ta et motsatt forbehold, nemlig at **miljøplan trinn 2 er et krav så sant ikke annet er fastsatt**. Vi tror ikke kommunene bør stå fritt i å kreve miljøplan trinn 2 eller ikke. Begrunnelsen er at det vil gi forskjellig praksis fra kommune til kommune for noe som skal være et nasjonalt enhetlig system.

Til § 7:

Det har vært variabel praksis med hensyn til å kreve regnskap før utbetaling på ulike tilskuddsordninger. For enkle og oversiktlige tiltak med et godt kostnadsoverslag, kan vurderinger gjort under innvilgning være godt nok grunnlag for utbetaling når tiltaket er ferdigstilt. For andre mer sammensatte tiltak, kan det være vanskeligere å komme fram til et sikkert kostnadsoverslag før oppstart. Da er det bedre å kreve et regnskap i ettertid for å vurdere de endelige kostnadene før utbetaling. Disse to ulike måtene å handtere kostnadsoverslag og utbetalinger på, bør gå fram av retningslinjer til ordningen.

Forskriften bør få et innskudd om at *kommunen kan kreve regnskap for de vilkårene de setter ved tildeling av tilskudd*. Særlig for planleggings- og tilretteleggingstiltak bør det være krav om regnskap og rapport før utbetaling.

Til § 8:

Det bør gå fram av retningslinjer til ordningen at midlene til kommunene fordeles av fylkesmannen. De samme retningslinjene bør stille krav til kommunene om at de dokumenterer prosessen med å utarbeide tiltaksstrategier. Det vil være et av flere kriterier for fordeling av midlene til kommunene. Det gjelder spesielt i forhold til hvordan faglagene er trukket med i arbeidet og om det har vært en politisk behandling av tiltaksstrategiene.

Til § 11:

Som omtalt under § 5, er det ønskelig at det i forskriften eller i retningslinjer til denne, blir gitt utfyllende bestemmelser på tiltak som er aktuelle. Det bør også være en omtale av vilkår som bør settes til ulike typer tiltak. Skal en for eksempel videreføre kravet om vedlikehold over en viss årrekke på investeringer og tiltak som er gjort med tilskuddsmidler?

Et annet forhold som ikke er berørt i forskriften er kravet til kvalitet og faglig vurdering av ulike tiltak. Kommunene bør bli oppfordret til å støtte seg på faglige myndigheter og andre fagmiljøer i forvaltningen av denne ordningen fremover. Kommunene får med denne ordningen et enda større ansvar for deler av kulturarven og det er viktig at det blir arbeidet tverrfaglig med dette i kommunen og opp mot eksterne miljøer.

Fylkesmannen står til disposisjon dersom departementet ønsker ytterligere begrunnelse eller innspill.

Med hilsen

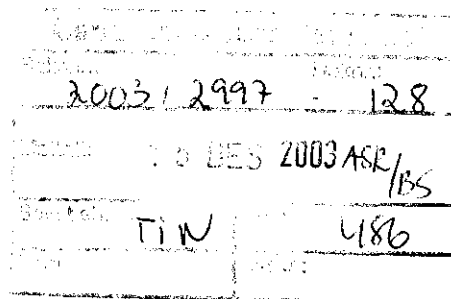
Kristin Hille Valla

Solveig Olerud
Avdelingsdirektør

Landbruksdepartementet

Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
2003002997-/TIN

Vår referanse
2003/11682/520/sha

Vår dato
11.12.2003

Høringsuttalelse:

Utkast til forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket og forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Vi viser til høringsbrev datert 28.10.03 fra Landbruksdepartementet.

Generelt

Fra 1.januar 2004 får kommunene økt ansvar og myndighet på landbruksområdet. Blant annet legges det til rette for en sterkere lokal prioritering og tilpasning av landbrukspolitikken ved at kommunene overtar ansvaret for en del økonomiske virkemidler i jord- og skogbruk.

Fylkesmannen i Oppland mener at dette er positivt. Imidlertid vil det foreliggende utkast til ny forskrift for skogvirkemidlene sette så sterke begrensinger på kommunenes handlefrihet, at de er til hinder for oppfylling av selve intensjonen med kommunereformen. Blant annet er det foreslått at det ikke kan gis tilskudd til skogplanting og såing (jf § 2-1) og det kan ikke gis tilskudd til taubanedrift (§ 5-1). I høringsbrevet er det i tillegg lagt sterke begrensinger på muligheten til å gi tilskudd til vegbygging, ved at dette tilskuddet skal begrenses til 50% av det tildelte beløp til skogtiltak i den enkelte kommune.

Utkastet til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket er derimot svært lite detaljert, og det kan i denne forskriften være nødvendig å øke detaljeringsgraden og presisjonsnivået noe. Fylkesmannen mener at de to forskriftene med fordel kan samordnes noe bedre enn det høringsutkastet tilkjennegir, ettersom de på en del områder tangerer hverandre (eks tiltak til fremme av friluftsliv, ivaretagelse av kulturminner med mer).

Fylkesmannen mener at det fortsatt bør være mulighet til å holde tilbake noe midler til fellestiltak på fylkesnivå, slik det har vært praktisert til nå. Både overordnet vegplanlegging, aktivisering av skogkultur og informasjon omkring miljøordningene er fellestiltak som best lar seg organisere regionalt.

Postmottaket

Fra: Haanshus, Sjur [sjur.haanshus@fm-op.stat.no]
Sendt: 11. desember 2003 11:36
Til: Postmottaket
Kopi: Hvam, Eva; Olerud, Solveig; "Bjørke, Lars"; Berg, Knut
Emne: Høringsuttalelse, FM Oppland

Høring
forskrift_1.doc

Vedlagt følger høringsuttalelse på utkast til forskrift om spesielle miljøtiltak i landbruket og nærings- og miljøtiltak i skogbruket fra fylkesmannen i Oppland. Dokumentet sendes bare som e-post.
<<Høring forskrift_1.doc>>

Hilsen
Sjur Haanshus,
fylkesskogsjef
sjur.haanshus@fm-op.stat.no
Tlf: 61189253, mob 90105850
Web:<http://fylkesmannen.no/oppland>